AmCham Moldova
fighting for your business

A.P."Camera de Comerț Americană din Moldova"
Nr. 3678, cod fiscal 1009620002440
str. Pușkin 45B, Chișinău,Moldova, MD-2005
+373 22 211 781 /fax/ +373 22 211 782
info@amcham.md / www.amcham.md

Către: Domnul Igor GROSU,

Președinte al Parlamentului

Nr. 95 din 14 decembrie 2022

Ref.: Propunerile de politică fiscală și vamală 2023

Stimate Domnule Grosu,

Vă salutăm din numele Asociației Patronale „Camera de Comerț Americană din Moldova" (în continuare „AmCham Moldova").

Ca urmare a examinării Proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative ce vizează propunerile de politici bugetar-fiscale pentru anul 2023, AmCham Moldova prezintă o serie de comentarii și obiecții, după cum urmează:

COMENTARII DE ORDIN GENERAL

- Salutăm includerea în proiect a propunerilor înaintate de comunitate (cota zero la impozitul pe profit, dublarea pragului de calificare a activelor în mijloace fixe, implementarea conceptului de amortizare accelerată, revizuirea regimului TVA la importul serviciilor etc.), precum și prezența unor mecanisme cu adevărat impresionante și mult-așteptate, cum ar fi restituirea trecerii în cont a TVA, de exemplu.
- Deoarece consultarea proiectului de lege ce vizează politica fiscală și vamală nu a respectat deja termenele prevăzute în legea privind finanțele publice și transparență bugetară, inclusiv prin proiectul de lege propus spre consultare, urmărindu-se și o derogare de la momentul punerii în aplicare a normelor prevăzute în proiect (de la 1 ianuarie 2023 sau circa 2 luni versus cele 6 luni prevăzute de legislație pentru punerea în aplicare a proiectului, luni care sunt atât de necesare pentru setarea tuturor mecanismelor pe partea guvernamentală și a businessului în cel mai bun mod posibil), așteptarea comunității de afaceri ar fi ca principiile de impunere prevăzute în Codul fiscal (certitudinea impunerii, echitatea, randamentul fiscal, stabilitatea/previzibilitatea, neutralitatea) să constituie referințe fundamentale în designul politicii fiscale și vamale pentru 2023.
- Lipsa Analizei impactului de reglementare, precum și lipsa unor argumente clare în Nota informativă despre motivul optării pentru anumite praguri, cote etc., nu permit o analiză comprehensivă și total echilibrată a propunerilor înaintate. Or, susținerea propunerilor de introducere a unor concepte sau mecanisme noi cu impact preconizat a fi substanțial asupra mediului de afaceri, nu neapărat pozitiv, se prezintă a fi o misiune imposibilă.
- Targetarea diminuării "salariului în plic", a securității energetice sau digitalizarea economiei lipsește practic, chiar dacă se vorbește atât de mult despre ambele aspecte și cum acestea influențează direct asupra "albirii" și transparentizării economiei, precum și despre securitatea energetică a statului.

COMENTARII PUNCTUALE PE PROIECTUL SUPUS CONSULTĂRII

La articolul III (Codul fiscal):

- **Pct.4:** la litera a), considerăm **că introducerea unui nou prag de impozitare progresivă** este o măsură care nu va contribui decât la denaturarea valorii veniturilor prin amplificarea tendinței de "ajustare" a veniturilor pentru a nu admite depășirea. Mai mult, nu este clar de ce anume s-a luat, în calitate de venit anual, valoarea

A.P."Camera de Comerț Americană din Moldova"
Nr. 3678, cod fiscal 1009620002440
str. Pușkin 45B, Chișinău,Moldova, MD-2005
+373 22 211 781 /fax/ +373 22 211 782
info@amcham.md / www.amcham.md

de un milion de lei, nota informativă neconținând careva prevederi în acest sens. În rândul persoanelor fizice cu venituri salariale mari se regăsesc specialiștii atrași din afara RM (cetățenii străini, care, după angajare, devin rezidenți fiscali și cetățenii RM din diasporă). Astfel, odată cu introducerea metodei de impozitare progresivă, angajarea specialiștilor cu calificare și experiență la nivel internațional devine mai problematică pentru businessul mare, iar Moldova devine mai puțin atractivă în calitate de locul de muncă.

- **Pct.6**: odată cu introducerea alin.(6) în modificarea propusă, urmează a fi revizuit art. 24 alin. (8) din CF, care, la moment, prevede că „Nu se permite deducerea pierderilor în urma vînzării sau schimbului proprietăţii, îndeplinirii lucrărilor şi prestării serviciilor, efectuate, în mod direct sau mijlocit, între persoanele interdependente. În sensul prezentului alineat, pierderea reprezintă diferenţa dintre suma anuală a costului vânzărilor şi suma anuală a venitului din vânzări, înregistrată în evidenţa contabilă pentru întreaga perioadă fiscală, în relaţie cu o persoană interdependentă. Prevederile prezentului alineat nu se aplică relaţiilor între membrii aceleiaşi cooperative sau aceluiaşi grup de producători agricoli, precum şi relaţiilor dintre cooperativa sau grupul de producători agricoli şi membrii săi". În cazul în care prețul de piață se va constata mai mic decât costul vânzărilor, tranzacțiile cu persoanele interdependente vor fi tratate discriminatoriu în raport cu tranzacțiile cu persoane independente. Or, pot exista situații când concomitent se va impozita și diferența de venit, iar pierderea nu va fi deductibilă. Totodată, norma cu privire la ajustarea veniturilor ar trebui să fie orientată în măsură egală spre ajustarea situației fiscale pentru ambele părți ale tranzacției – majorarea veniturilor impozabile la furnizor și diminuarea veniturilor impozabile (majorarea cheltuielilor deductibile) la cumpărător/beneficiar. Mai mult decât atât, aceasta își pierde valoarea în contextul introducerii conceptului prețurilor de transfer. În această ordine de idei, solicităm excluderea din proiect.
- **Pct.8**: ceea ce ține de propunerea de completare cu alin.(6^1), atragem atenția asupra specificării modului prin care compania optează pentru **metoda amortizării accelerate**, de exemplu, prin indicarea acestui fapt în politica de contabilitate a companiei. De asemenea, în final, considerăm judicioasă aplicarea principiului echității fiscale și, în acest caz, contribuabilii mici având, de asemenea, posibilitatea să utilizeze metoda amortizării accelerate. Tot aici este nevoie de precizat dacă metoda dată se va aplica unui activ sau unei clase de active (conform modului de aplicare a uzurii lineare clasice). De asemenea, nu este clar cum se respectă principiul echității fiscale prin excluderea activităților financiare și de asigurări din Secțiunea K a CAEM. Din punct de vedere al uniformizării abordărilor, pornind de la componența contribuabililor mari asupra cărora s-ar răsfrânge norma dată, această normă devine prea îngustă și specifică.
- **Pct.10**: la alin.(6^1), nu este clar modul în care va funcționa **"acordul comun"** pentru devălmășie: este vorba de un acord verbal sau e nevoie de un acord în scris? Dacă e cel în scris, e nevoie de autentificat notarial acest document sau e suficientă semnarea acestuia de ambele părți? E nevoie de a opera precizările date pentru a nu lăsa cale de interpretare a normei date. Totodată, nu este clar cine ar trebui să declare și să achite impozitul în cazul în care coproprietarii în devălmășie nu pot ajunge la un acord comun. Ar fi util să se reglementeze și această situație, de exemplu, să se prevadă că, în lipsa acordului comun, fiecare din coproprietari are obligația să declare și să achite impozitul pe venit aferent unei cote din proprietatea comună în mărime de 50%, până la proba contrarie, cum rezultă din legislația civilă. De asemenea, ar fi util să se reglementeze cine trebuie să declare și să achite impozitul pe venit și în cazul altor active de capital în coproprietate, nu doar a locuințelor, dat fiind faptul că în coproprietatea persoanelor pot intra și: acțiuni/obligațiuni/alte valori mobiliare, terenuri, altă proprietate nefolosită în activitatea de întreprinzător. În aceste cazuri, rămâne neclar cine și în ce măsură ar trebui să declare și să achite impozitul. **Pct.13:** Impozitarea nerezidenților din tranzacțiile internaționale necesită o abordarea foarte atentă. Acest fapt este confirmat și de ultimele discuții la nivelul OECD. Pentru Republica Moldova riscul este și mai mare din cauza nivelului economiei noastre, acesta reprezentând un neajuns în contextul modificărilor. Pentru companiile internaționale va fi mai puțin costisitor să nu aibă relații cu rezidenții decât să corespundă cerințelor legale, ce la rândul său, o să majoreze costul serviciilor sau al mărfurilor procurate de către rezidenții. În cazul dat, toate aceste servicii o să fie procurate fie neoficial, fie de

A.P."Camera de Comerț Americană din Moldova"
Nr. 3678, cod fiscal 1009620002440
str. Pușkin 45B, Chișinău,Moldova, MD-2005
+373 22 211 781 /fax/ +373 22 211 782
info@amcham.md / www.amcham.md

la intermediari. Prin urmare, propunem să se excludă de la art.71 din proiect textul ", indiferent dacă sunt primite în Republica Moldova sau în străinătate,". **De asemenea**, se propune:

a) completarea sintagmei "a) veniturile din comercializarea mărfurilor" cu sintagma "aflate în Republica Moldova" pentru a exclude tratamentul dual al altor tipuri de mărfuri și o impozitare neproporțională și incertă a acestora;
b) completarea redactării propuse a lit.c) și d) ale aceluiași articol cu expresia *", cu excepția veniturilor din tranzacționarea valorilor mobiliare pe piețele reglementate din străinătate"* pentru a asigura o abordare corectă față de impozitarea veniturilor rezidenților pe teritoriul Republicii Moldova în ceea ce privește impunerea impozitului pe câștigul de capital pe veniturile nerezidenților care tranzacționează acțiuni ale emitenților moldoveni la bursele străine – fapt intens promovat de autoritățile moldovenești atât guvernamentale, cât și non-guvernamentale.

- **Pct.19-20**: care se referă la amânarea achitării impozitului pe venit pentru întreprinderile mici și mijlocii, menționăm că aceasta este una foarte binevenită, mai ales în contextul crizelor multiple cu care se confruntă economia țării, dar totuși necesită a fi examinată prin prisma principiului echității fiscale, acesta urmând a fi aplicat în egală măsură tuturor actorilor din domeniul business, fără a favoriza anumite categorii de contribuabili. Or, eliberarea unor resurse pentru companiile mari va permite reinvestirea acestora fie în creșterea potențialului companiei, fie în dezvoltarea unui ecosistem intern mai atractiv pentru angajați și, astfel, vor fi susținuți indirect, pe perioada crizelor multiple, atât angajații existenți, cât și cei nou-veniți ca urmare a extinderilor făcute, dar li prin intermediul ajutoarelor acordate, de exemplu, pentru depășirea perioadei reci a anului, ori se vor investi în crearea unei infrastructuri externe (de exemplu, prin promovarea digitalizării) menite să crească veniturile companiei și capacitatea de a genera o plus valoare și mai proeminentă. De asemenea, dată fiind legătura dintre evidența contabilă și cea fiscală, considerăm judicioasă utilizarea clasificării stabilite în Legea 287/2017 pentru respectarea unei consecvențe și legături logice între actele normative. O întrebare importantă ține neaplicarea aceluiași tratament și subiecților prevăzuți impunerii la Capitolul 7^1 din Capitolul II al Codului fiscal, care specifică regimul fiscal al agenților economici subiecți ai sectorului întreprinderilor mici şi mijlocii, veniturile din vânzările cărora vor continua să fie impozitate cu 4%. Or, dacă se urmărea susținerea businessului mic și mijlociu, norma de aplicare a cotei zero ar urma să se răsfrângă și asupra acestor subiecți direct vizați de un regim fiscal dedicat.
- **Pct.21**: vizavi de **creșterea cotei impozitului pe venit sub formă de dobânzi la depozitele bancare de la 3 la 7%**, menționăm că majorarea cotei impozitului pentru veniturile din dobânzi trebuie să fie precedată de o analiză a impactului nu doar din perspectiva bugetară, dar și din perspectiva sectorului financiar și a populației, pentru a nu crea un dezechilibru la nivel economic, și, respectiv, un efect invers asupra veniturilor bugetare. Majorarea ratei de impozitare în esență semnifică cheltuieli mai mari suportate doar de către beneficiar-persoană fizică fiind impozitată cu 7% din dobânzii, sau cu 4 p.p mai mult față de anul 2022. Cu alte cuvinte, beneficiarul va primi o dobândă netă mai mică cu 1- 2 p.p. de la rata stabilită a dobânzii inițial. Prin urmare, persistă o probabilitate majoră privind schimbarea comportamentul investițional/economic al persoanei fizice, și redirecționarea fluxurilor monetare investite în active mai puțin sigure sau, cel mai probabil, deținerea numerarului. La moment, instrumentul financiar de investiții prin depunerea resurselor în depozite este unul sigur, funcțional și pe înțelesul populației. Analiza structurii depozitelor, demonstrează că acestea în mare parte nu poartă un caracter investițional, ci, mai degrabă, reprezintă "conservarea acestor lichidități ca o pernă de siguranță financiară" precum și un instrument de diminuare a impactului inflaționist asupra acestora. Or, în condițiile mărimii ratei inflației actuale, suma dobânzii nu poate fi calificată drept un venit suplimentar, întrucât venitul real al persoanei se diminuează. Creșterea semnificativă a presiunii fiscale comportă riscuri evidente de migrare a unei părți a economiilor pe termen lung ale deponenților la termen din bănci în investiții mai puțin sigure și lichide, ceea ce ar avea un impact nefavorabil asupra economiei în ansamblu. Pentru a răspunde la provocarea de a menține/ atrage deponenții, instituțiile financiare vor majora la rândul lor dobânzile la

A.P."Camera de Comerț Americană din Moldova"
Nr. 3678, cod fiscal 1009620002440
str. Pușkin 45B, Chișinău,Moldova, MD-2005
+373 22 211 781 /fax/ +373 22 211 782
info@amcham.md / www.amcham.md

depozite pentru a fi mai atractive. Ca rezultat, băncile vor avea tendința să transfere această creștere pe seama creditelor, care vor deveni mai scumpe cu efecte negative asupra populației și agenților economici (reducerea accesului la finanțare). Creșterea dobânzilor la creditele persoanelor juridice, care sunt deductibile pentru ei, va conduce la diminuarea venitului impozabil a întreprinderilor, și ca rezultat, va diminua impozitul pe venit ce urmează a fi achitat din activitatea de întreprinzător. Criza energetică determinată de conflictul regional s-a transpus într-o creștere fără precedent a prețurilor, iar provocarea Guvernului ține de lipsa veniturilor disponibile a populației pentru a acoperi această creștere, fapt pentru care se recurge la programe de suport și compensare a populației. Or, efectul acestei măsuri este contrar politicilor promovate și se va materializa direct în diminuarea venitului populației obținut din dobânzi. Analiza structurii depozitelor demonstrează o concentrație mare a acestora în depozite mici, ceea ce înseamnă că efectul nu va fi asupra peroanelor cu venituri mari. Mai mult, practica internațională, dar și națională (dividende, creștere de capital), prevede cote reduse de impozitare în raport cu regimul general de impozitare, nefiind considerate facilități fiscale, ci un benchmark a sistemului fiscal. Argumentul principal este că investițiile respective se realizează pe o perioadă determinată de timp, iar venitul real obținut este unul mai mic în comparație cu venitul nominal, ca urmare a inflației. În contextul celor menționate mai sus, precum și conjunctura extrem de nefavorabilă actuală, solicităm respectuos excluderea majorării impozitului pentru dobânzile la depozite.

În aceeași ordine de idei, odată ce alte forme de investire a banilor pentru cetățeni se impozitează la 6% (creșterea de capital, dividendele etc.), considerăm că această formă de investire a banilor nu poate fi una mai înaltă.

De asemenea, propunem **excluderea alin.(3^8)**, deoarece conform art.17 din Legea Nr. 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanţiile de stat şi recreditarea de stat, valorile mobiliare de stat se emit pe termen scurt şi lung. Valorile mobiliare de stat emise pe termen scurt sunt bonurile de trezorerie, emise cu scont şi răscumpărate la scadenţă la valoarea lor nominală. Valorile mobiliare de stat emise pe termen lung sunt obligaţiunile de stat, emise cu o rată flotantă sau fixă a dobânzii. Dobânda (cupoanele) la obligaţiunile de stat se achită periodic. Obligaţiunile de stat pot fi vândute cu scont, la preţul lor nominal sau cu primă şi sunt răscumpărate la scadenţă la valoarea lor nominală. Astfel, venitul obținut urmare procurării valorile mobiliare de stat cu scont şi răscumpărate la scadenţă la valoarea lor nominală, se impozitează conform regulilor creșterii de capital (explicațiile Ministerului Finanțelor), iar venitul din dobânzi prin aplicarea impozitului la suma dobânzii. În contextul existenței acestor diferențe de determinarea a sumei impozitului, se solicită excluderea din proiect a propunerii de la art.90^1 alin.(3^8), persoana fizică urmând să depună Declarația cu privire la impozitul pe venit, calculând impozitului în funcție de tipul VMS (venitului).

- **Pct.27**: La alin.(1) pct.13, menționăm că redacția votată în final în Guvern ce ține de scutirea serviciilor poștale internaționale este una ce trebuie suplimentată cu serviciile ce țin de operatorul poștal universal. Or, orice tentativă de anulare a scutirii va fi în detrimentul intereselor consumatorilor, mediului de afaceri, stimulând economia tenebră, inclusiv deoarece impunerea serviciilor poștale cu TVA se va răsfrânge în primul rând asupra consumatorilor finali, mai cu seamă persoanelor fizice care primesc și/sau expediază bunuri, documente, scrisori rudelor și prietenilor din diasporă. În condițiile economice și sociale curente, scumpirea unui serviciu esențial cu 20% este o povară semnificativă pentru consumator. De asemenea, pentru persoanele juridice ce practică e-comerțul, exportul de mostre și produse finite prin intermediul serviciilor poștale internaționale, scumpirea semnificativă a costului serviciilor va însemna diminuarea competitivității în raport cu furnizorii, vânzătorii din alte state cu regimuri fiscale care susțin promovarea e-comerțului. Atragem atenția că mecanismul de import a bunurilor prin intermediul serviciilor poștale presupune că la devamarea acestora Destinatarul plătește statului TVA din valoarea în vamă a trimiterii poștale. În conformitate cu prevederile articolului 11 Legii Nr. 1380 cu privire la tariful vamal, valoarea în vamă include costul serviciilor de transport/livrare. Astfel, în cazul adoptării modificărilor propuse, același serviciu va fi impus cu TVA la două surse distincte, ce contravine principiului aplicării taxei pentru valoarea adăugată. Din cauza dinamicii pe piețele mondiale de combustibil în 2022, costul de bază a serviciilor poștale internaționale a înregistrat o

A.P."Camera de Comerț Americană din Moldova"
Nr. 3678, cod fiscal 1009620002440
str. Pușkin 45B, Chișinău,Moldova, MD-2005
+373 22 211 781 /fax/ +373 22 211 782
info@amcham.md / www.amcham.md

creștere neplanificată în mediu cu 15%. Aceasta intervenind pentru compensarea creșterii costului kerosenului avia. Majorarea adițională a costului serviciilor cu 20% va determina o stagnare și eventual recesiune a pieței serviciilor poștale internaționale. În final, atragem atenția că inaccesibilitatea serviciilor poștale în raport cu veniturile și cheltuielile concetățenilor noștri va duce inevitabil la creșterea economiei tenebre. Cu toți cunoaștem fenomenul transportul bunurilor cu scop comercial prin intermediul așa-numitelor "rutiere", care vădit nu vor fi impuse cu TVA sau alte taxe și impozite. În cazul implementării modificărilor propuse, aceste "afaceri" vor devenit mai atractive și vor diminua transparența traficului de bunuri pe teritoriul Republicii Moldova. Astfel, solicităm menținerea scutirii pentru trimiteri poștale internaționale și pentru operatorul poștal universal.

- **Pct.36: creșterile cotelor la accize accelerat comparativ cu calendarul aprobat** violează grav principiul de previzibilitate și certitudine a impunerii. În prezent, Republica Moldova are un calendar echilibrat de creștere graduală a ratelor la toate produsele de mărfuri supuse accizelor, aprobat și inclus în Codul Fiscal pentru anii 2021-2023. De exemplu, în medie, acciza minimă crește cu +134 lei anual sau ~7 Euro în 2021-2023. Acest lucru a asigurat venituri bugetare stabile și sustenabile pentru Guvern (+11% an-de-an), predictibilitate pentru operatorii pieței și menținerea comerțului ilegal din țară (din contrabandă și contrafacere) la cote reduse. Comerțul ilegal în Moldova a atins un nivel de 4,1% în 2021, potrivit Ipsos Illegal Trade Research. În baza calendarului aprobat din Codul Fiscal, în 2023, Republica Moldova va atinge o acciză minimă de 1103 lei / 1000 bucăți sau 58 Euro (+144 MDL sau +8 € față de 2022). Taxele vor reprezenta în anul 2023 peste 76% din prețul mediu al unui pachet vândut legal. Astfel, se propune păstrarea ratelor de accize aprobate pentru anul 2023 și excluderea oricăror noi creșteri ale acestora. Acest lucru va asigura în continuare un cadru fiscal previzibil pentru operatorii pieței și, în special, pentru cel mai taxat produs din Republica Moldova și va proteja fluxul stabil și sustenabil de venituri la bugetul de stat, excluzând riscul escaladării comerțului ilegal, destabilizării pieței și pierderi semnificative pentru Bugetul de Stat și afacerile legale. Este de menționat că acciza în Ucraina a crescut într-un ritm accelerat în 2020-2022, urmărind atingerea minimului UE într-un timp scurt. Această grabă a condus la apariția masivă a fenomenului de contrabandă și comerț ilegal estimat la peste 22% din piață în luna august 2022 (Kantar Study). Ratele accizei din Ucraina pentru 2023 ating valori foarte apropiate de ratele din calendarul fiscal al Moldovei: Ad-valorem: 12%, Cota specifică: 1568 UAH / 1000 bucăți sau 819 MDL (la cursul de schimb din noiembrie 2022) și Acciza minimă: 2097 UAH / 1000 bucăți sau 1095 MDL. Orice majorare peste acest nivel poate conduce la contrabanda produselor de tutun din Ucraina în Republica Moldova. Amintim și experiența noilor state membre UE, care au fost nevoite să armonizeze acciza la țigarete la nivelul minim din UE într-un ritm accelerat. În anii 2007-2010, România, Bulgaria, Lituania, Letonia etc. au majorat acciza cu 9-10 Euro / 1000 bucăți / an. În consecință, în 2010, comerțul ilegal cu țigarete a atins 54% în Letonia, 47% în Lituania, 40% în Bulgaria și 37% în România. Bugetul de stat în România a pierdut peste 1 Miliard Euro în 2010. După aceste fenomene adverse, toate noile state membre UE au aplicat o politică fiscală echilibrată, cu creșteri de maxim 5 Euro / 1000 bucăți / an. Același fenomen poate fi observat și în statele asociate cu UE, care, de asemenea, realizează aproximarea accizei cu nivelul minim din UE. În Muntenegru creșterea accelerată a accizei în 2017-2018 (+39%) a condus la dublarea contrabandei și comerțului ilegal și scăderea veniturilor bugetare cu 29%. Ulterior, Guvernul din Muntenegru a scăzut acciza în 2019, și veniturile bugetare și-au revenit. **Dacă se dorește cu tot dinadinsul, totuși, realizarea acestei creșteri**, **aceasta urmează a fi pusă în aplicare începând cu 1 iulie 2023**, primul semestru fiind dedicat urmăririi tendințelor ce le va arăta piața și a corespunderii încasărilor prognozate cu cele efectiv încasate din aceste impozite și taxe. O situație similară este aplicabilă și cotei accizei stabilite la pozițiile tarifare 2207 și 2208 (alcool), creșterea accizei fiind triplată (de la +5% în calendar la +15%) – creștere care se va reflecta direct în costul de comercializare a produselor.
- **Pct. 44**: Ceea ce ține de alinierea regulilor de deschidere a conturilor de plată de către societățile de plată, societățile emitente de monedă electronică și/sau furnizorii de servicii poștale, a fost omisă și ajustarea

A.P."Camera de Comerț Americană din Moldova"
Nr. 3678, cod fiscal 1009620002440
str. Pușkin 45B, Chișinău,Moldova, MD-2005
+373 22 211 781 /fax/ +373 22 211 782
info@amcham.md / www.amcham.md

alineatul (3) din același articol. Ca rezultat, propunem următoarea completare: *"pe tot parcursul alineatului (3), textul „Banca (sucursala)" se substituie cu textul „Banca (sucursala), societatea de plată și/sau societatea emitentă de monedă electronică", iar textul „conturi bancare" la textul „conturi bancare şi/sau conturi de plăţi" la forma gramaticală corespunzătoare";*

- **Pct.52**: Ceea ce ține de introducerea articolului 189[1], menționăm că, în redacția propusă, fără îndoială subminează principiile fundamentale ale legislației civile, or, în conformitate cu art. 1 din Codul civil al RM, legislaţia civilă este întemeiată pe „recunoaşterea egalităţii participanţilor la raporturile reglementate de ea, [...] recunoașterea inviolabilităţii proprietăţii, a libertăţii contractuale, protecția bunei-credințe, [...] recunoașterea inadmisibilităţii imixtiunii în afacerile private, necesităţii de realizare liberă a drepturilor civile, de garantare a restabilirii persoanei în drepturile în care a fost lezată şi de apărare a lor de către organele de jurisdicție competente, iar drepturile civile pot fi limitate prin lege organică doar în temeiurile prevăzute de Constituţia Republicii Moldova." Amintim că esența și conținutul juridic al unei tranzacții sunt, întâi de toate, reglementate de Codul civil al Republicii Moldova. Normele actuale de drept civil nu prevăd proceduri de recalificare a tranzacțiilor (prin urmare o asemenea formulare depășește și contravine normelor civile). Nu este clar care ar fi rezultatul juridic al „recalificării tranzacției", fiscul o recalifica în ce? Totodată, dacă s-a avut în vedere nulitatea actului juridic, atunci amintim că, în conformitate cu Codul civil al RM, nulitatea actului juridic poate fi declarată doar de instanța de judecată (Capitolul III, Titlul III din Codul civil). Autoritățile fiscale pot ajusta rezultatul fiscal al unor tranzacții în baza normelor fiscale, dar nu pot să „recalifice" tranzacții civile, pentru că nu este de domeniul Codului Fiscal sa reglementeze contractele civile. Fără o reglementare clară și un mecanism de aplicare extrem de prudent și bine gândit, o asemenea normă va duce inevitabil la abuzuri și imixtiuni din partea organelor de control fiscal, iar rezultatele controlului vor depinde de nivelul de pregătire și înțelegere a legislației în vigoare, manifestat de colaboratorii fiscali. De asemenea, este inacceptabilă poziția legiuitorului prin care se propune ca sarcina probațiunii în vederea demonstrării scopului de încheiere și/sau realizare a tranzacției în condițiile pretinse de contribuabil să aparțină acestuia din urmă, și nu Serviciului Fiscal de Stat care intenționează să recalifice conținutul juridic al unei tranzacții, deoarece, conform Constituției, caracterul licit al dobândirii averii se prezumă, deci, dacă autoritatea fiscală are dubii în privința tipului unei tranzacții și a venitului rezultat/nerezultat din aceasta, trebuie să-și asume sarcina probațiunii. O asemenea abordare din partea organelor de reglementare sfidează garanțiile constituționale garantate de statul nostru, și anume: "Republica Moldova este un stat de drept, democratic" (art. 1 din Constituția RM); "Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăţia sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanţiile necesare apărării sale" (art. 21 din Constituția RM). "Nimeni nu va fi condamnat pentru acţiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decît cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos" (art. 22 din Constituția RM). Totodată, este inacceptabil ca această măsură fiscală să fie aplicată pentru tranzacțiile încheiate și sau desfășurate până la data intrării în vigoare a legii respective. Or, o lege nu poate avea efect retroactiv. Astfel, solicităm excluderea din proiect a acestei norme. Suplimentar, menționăm că norma dată vine în contradicție cu prevederile art.11 din Codul fiscal, care prevede că toate dubiile ce apar în tratarea legislației fiscale se tratează în favoarea contribuabilului. Dacă se insistă, totuși, pe implementarea acestor prevederi, recomandăm implementarea mai focusată (prețuri de transfer și munca salarială, de exemplu), cu extinderea ulterioară și asupra altor tipuri de constatări fiscale, după analiza modului în care funcționează cu primele concepte. În final, atragem atenția că incertitudinea de aplicare a legislației va avea și efect devorant asupra persoanelor responsabile de realizarea controlului fiscal și semnarea deciziilor de control fiscal, deoarece va însemna o incertitudine ulterioară în tratarea acțiunilor/inacțiunilor acestora de către organele abilitate de verificare a corectitudinii acțiunilor acestora și, ca rezultat, o să creeze baza pentru creșterea corupției în domeniul dat

A.P."Camera de Comerț Americană din Moldova"
Nr. 3678, cod fiscal 1009620002440
str. Pușkin 45B, Chișinău,Moldova, MD-2005
+373 22 211 781 /fax/ +373 22 211 782
info@amcham.md / www.amcham.md

- **Pct.69** (și altele ce se referă la **introducerea mecanismului prețurilor de transfer**): principalele provocări de ordin conceptual țin de oportunitatea acestui mecanism pentru sistemul nostru fiscal. Prețurile de transfer, ca și concept, se aplică în sistemele fiscale unde impozitul pe profit este mare, pentru că contribuabilii să nu poată aloca veniturile în țările unde impozitul pe profit este mai mic. Republica Moldova are una din cele mai mici cote a impozitului pe venit din regiune, deci, din contra, contribuabilii ar fi interesați să se impoziteze aceste venituri în Moldova. De aceea este straniu că ne dorim să evităm impozitarea în țara noastră a unor venituri prin introducerea prețurilor de transfer, chiar dacă înțelegem iminența introducerii acestora odată cu aderarea la Uniunea Europeană. O altă provocare majoră este momentul punerii în aplicare a prevederilor și în jurul recalificării tranzacțiilor prevăzută la art.189[1]. În opinia comunității AmCham Moldova, chiar dacă se va pune în aplicare de la 1 ianuarie 2024 legislația, urmează a fi acordată o perioadă de grațiere de cel puțin 2 ani pentru a se conforma prevederilor și pentru administrația fiscală, și pentru contribuabili, urmând a fi aplicată **din 1 ianuarie 2025**. De menționat că experiența României a prevăzut o perioadă de 5 ani din momentul includerii normelor în Codul fiscal (2003), până în momentul în care mecanismul a fost pus efectiv în funcțiune (2008). Recalificarea, la rândul său, nu se referă exclusiv la prețuri de transfer, ceea ce creează premise de corupție și de abuzuri din partea autorităților fiscale care ar putea fi negestionabile de către autorități, dacă nu se face o îngustare și claritate corespunzătoare, mai ales că mecanism de calificare deja există în legislația fiscală (am comentat mai mult la pct.52). Mai multe argumente pot fi consultate în scrisoarea de poziție emisă de AmCham Moldova la subiectul dat, dar și în cadrul discuției publice (Public Talks), organizată de AmCham Moldova cu participarea mediului de afaceri, consultanților fiscală și a conducerii Agenției Naționale a Administrării Fiscale din România (la momentul implementării mecanismului prețurilor de transfer în România).
- **Pct.77:** cu referință la redacția propusă pentru termenul de prescripție, atragem atenția asupra faptului că redacția propusă este una ce nu aduce claritate pe modul de aplicare a termenului. Inclusiv, redacția actuală creează și probleme pentru atragerea investitorilor străini prin procrearea companiilor locale. Astfel, se propune următoarea redacție:

  "La articolul 264 alineatul (2) va avea următorul cuprins:

  "(2) Termenul de prescripţie se extinde pînă la 6 ani asupra impozitului, taxei, majorării de întîrziere (penalităţii) sau sancţiunilor fiscale aferente unui impozit, unei taxe concrete dacă darea de seamă fiscală care stabileşte obligaţia fiscală conţine informaţii ce induc în eroare sau reflectă fapte ce constituie infracţiuni ori nu a fost prezentată."

  se completează cu alineatele (3) și (4) cu următorul cuprins:

  „(3) Termenul de prescripție se întrerupe în conformitate cu prevederile Codului civil.

  (4) După întreruperea termenului de prescripție, începe să curgă un nou termen. Timpul scurs pînă la întreruperea cursului prescripției, nu se include în noul termen de prescripție.".

La articolul X (Legea 1056/2000)

Ceea ce ține de excluderea plafonului maxim la impozitul funiciar și la cel pe bunuri imobiliare, atragem atenția că contribuabilii mari care dețin filiale și obiecte impozabile pe teritoriul RM urmează să identifice fiecare decizie privind stabilirea impozitelor citate a APL astfel nu se respectă principiul "certitudinii impunerii - existența de norme juridice clare, care exclud interpretările arbitrare, claritate şi precizie a termenelor, modalităților și sumelor de plată pentru fiecare contribuabil, permițând acestuia o analiză uşoară a influenţei deciziilor sale de management financiar asupra sarcinii lui fiscale"; și principiul "randamentul impozitelor – perceperea impozitelor și taxelor cu minimum de cheltuieli, cât mai acceptabile pentru contribuabili." De asemenea, asta ar putea duce la aplicarea unor impozite diferențiate pornind de la intima convingere a membrilor organelor decidente de la nivel local, ceea ce ar putea duce la o atitudine arbitrară față de mediul de afaceri, pornind de la anumite criterii foarte subiective. Respectiv, solicităm respectuos menținerea redacției actuale, cu posibilitatea de creștere a cotei maxime aplicate. Chiar și cu pragurile maxime existente, practic nicio autoritate publică locală nu aplică cota maximă la impozitul pe bunuri imobiliare.

A.P."Camera de Comerț Americană din Moldova"
Nr. 3678, cod fiscal 1009620002440
str. Pușkin 45B, Chișinău,Moldova, MD-2005
+373 22 211 781 /fax/ +373 22 211 782
info@amcham.md / www.amcham.md

La articolul XVIII (Legea nr.166/2017)

Propunem **creșterea valorii nominale maxime a tichetelor de masă**, și anume la 100 lei, după cum prevede la moment Legea nr. 166 din 21.09.2017 cu privire la tichetele de masă art. 4 alin (1). Aceasta rezultă din actualizarea ce ar urma a fi făcută la această valoare, mai ales ținând cont de inflația galopantă din ultimul an[1]. De asemenea, **reiterăm necesitatea revenirii la discuțiile asupra scutirii de contribuții de asigurările sociale de stat obligatorii** a tichetelor de masă prin completarea Anexei nr.3 la Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, cu următorul text:

" (39) cheltuielile suportate de către angajator pentru acordarea tichetelor de masă în mărimea prevăzută la art.4 alin.(1) din Legea nr.166/2017 cu privire la tichetele de masă"

Această normă se propune pentru excluderea impozitării cu contribuții sociale la utilizarea tichetelor de masă. Norma dată împreună cu limitarea la salariu minim va duce la micșorarea fenomenului achitărilor salariilor în plic. Studiul efectuat la comanda AmCham Moldova a confirmat faptul că utilizarea tichetelor de masă a favorizat creșterea veniturilor bugetului public național din TVA, reieșind din considerentul că utilizare tichetelor de masă se face numai în cadrul rețelei de comercianți – plătitori de TVA – ca rezultat un leu cheltuit cu utilizarea tichetului de masă aduce cel puțin 23 bani din care TVA reprezintă 14,65% și diferența reprezintă taxele și impozite salariale. Estimările declarate de către autorități cu privire la colectările adiționale în bugetul de stat din contul anulării facilităților fiscale pentru tichetele de masă se bazează pe raționamentul, că angajatorii vor continua să ofere tichetele de masă, asumându-și costurile adiacente impozitării, sau vor prefera să majoreze salariile în cuantumul corespunzător valorii tichetelor de masă acordate anterior. În contextul studiilor realizate, s-a constatat cu certitudine că așteptările Guvernului privind majorarea încasărilor la Bugetul asigurărilor sociale de stat sunt nefondate, or impozitarea tichetelor de masa nu va genera creșterea încasărilor la buget. Studiile date totodată au confirmat că anume tichetele de masă a fost primul și unicul instrument pe parcursul anilor 2018-2019 implementat de Stat care a adus la combaterea fenomenului "piețelor centrale" cu utilizarea la scară larga deținătorilor de patente în comerț. În orașe și centre raionale foarte des implementarea tichetelor de masă de către angajator a creat condiția când salariați au început să viziteze rețelele de magazine. Mai mult, în condițiile în care există opțiunea de a beneficia de alocațiile de hrană (alternativa tichetelor de masă) care și în continuare vor fi scutite de taxe atât la angajatori cât și la salariați, indubitabil marea parte a angajatorilor, în special cei mari și medii, care dispun de cantine sau posibilități de a contracta firme de catering, vor prefera să revină sau să beneficieze de această opțiune. Pe când micii angajatori cu siguranță vor renunța la acest beneficiu dintr-un motiv simplu: lipsă de buget.

Suplimentar, reiterăm importanța ajustării, cu aceleași tempouri, și a valorii plafonului stabilit pentru hrana organizată a angajaților/zilierilor de la 45 de lei (fără TVA) la 70 lei (fără TVA) per angajat pentru fiecare zi efectiv lucrată (similar valorii tichetelor de masă), specificate în Hotărârea Guvernului RM cu privire la determinarea obligațiilor fiscale aferente impozitului pe venit 693/11.07.2018. Ca și în cazul tichetelor de masă, considerăm necesară majorarea plafonului pentru hrana organizată a angajaților până la cel puțin 70 lei (fără TVA), din următoarele motive:

- hrana organizată a angajaților nu este un beneficiu, ci o necesitate care rezultă din specificul activității, programul de lucru, asigurarea unui proces neîntrerupt de producere/livrare și amplasare teritorială.

[1] Rata inflației în perioada ianuarie 2020 - noiembrie 2022 a constituit 47,85%. *Exemplu:* Mărfurile și serviciile în valoare de 55 lei la începutul lunii ianuarie 2020 au valorat 81,3 lei la sfîrșitul lunii noiembrie 2022 de pe http://statbank.statistica.md/pxweb/application/calculatoripc/

A.P."Camera de Comerț Americană din Moldova"
Nr. 3678, cod fiscal 1009620002440
str. Pușkin 45B, Chișinău,Moldova, MD-2005
+373 22 211 781 /fax/ +373 22 211 782
info@amcham.md / www.amcham.md

- în condițiile actuale, pe piață nu sunt furnizori dispuși să ofere un prânz complet la preț ce nu ar depăși plafonul curent de 45 lei (fără TVA). Plafonul nu a fost modificat din 2018, iar creșterea cumulativă a indicelui prețului de consum in aceasta perioada depășește 50%.
- Povara fiscală suplimentară pentru angajator, generată de necesitatea impozitării costurilor de hrană organizată ce depășesc limita stabilită de legislație, ar putea duce la faptul că acesta să renunțe la oferirea acestuia. Asta va reduce încasările din TVA, impozit pe venit din aceste tranzacții.
- Lipsa de echitate între angajații care beneficiază de hrană organizată și cei care primesc de tichete de masă.

În final, atragem atenția că modificarea propusă la art.117 ce ține de documentele de însoțire în cadrul comerțului electronic, acceptată în sinteza de obiecții și propuneri nu se regăsește în proiectul final.

La art. XXI (Codul Vamal nr.95/2021), în relație cu **art. XXV**

La **pct.199**, art. 427 alin.(7) – (10) necesită a fi ajustate și/sau expuse într-un mod mai facil de înțelegere a conceptelor ce se află în spatele mecanismului propus. Or, se creează o confuzie evidentă vizavi de modul de funcționare/intrare în aplicare a prevederilor Codului vamal vizavi de rezidenții zonelor economice libere, ce au accedat în diferite perioade. Mai mult, nici nota informativă nu conține careva prevederi explicative în acest sens.

Per general, intrarea Codului vamal în vigoare începând cu 1 iulie 2023 creează multe rezerve în capacitatea de punere în aplicare a acestuia în termenul stabilit, având în vedere că buna implementare ține direct de Regulamentul de punere în aplicare a Codului vamal, care încă nu a fost nici măcar consultat cu mediul de afaceri. Chiar dacă acesta va fi pus în aplicare, conform celor anunțate, la 1 aprilie 2023, aceasta înseamnă o perioadă infim de mică de 3 luni pentru ajustarea tuturor proceselor adiacente, inclusiv a softurilor IT, atât pe partea Serviciului Vamal, cât și pe partea agenților economici, care vor fi afectați în măsură covârșitoare de intrarea nepregătită în vigoare a prevederilor Codului vamal. Mai mult, sistemul financiar public ar putea avea de suferit prin neîncasarea, în mărime deplină, a veniturilor la bugetul public național. Respectiv, **considerăm mai pertinent și oportun punerea în aplicare a prevederilor Codului vamal începând cu 1 ianuarie 2024.**

PROPUNERI SUPLIMENTARE, INCLUSIV DIN RÂNDUL CELOR CE NU AU FOST ACCEPTATE ÎN PROIECTUL DE LEGE SAU NU SE MAI REGĂSESC ÎN VERSIUNEA ACTUALIZATĂ A PROIECTULUI

- **Clarificarea modului de evidență, în scopuri fiscale, a tranziției la IFRS sau de adaptare a unor versiuni actualizate ale IFRS, ori introducerea unui IFRS nou**. Astfel, propunem repunerea în discuție a modificărilor operate la articolul 44 alineatul (9) din CF (cum era în prim versiune a PFV2023), după sintagma „IFRS" să fie introdus textul „sau de la implementarea unui nou standard sau a unor actualizări a standardelor intrate în vigoare. Diminuările/majorările care se înregistrează în debitul/creditul conturilor de capital, se recunosc în scopuri fiscale ca elemente similare veniturilor/cheltuielilor în perioada în care au fost înregistrate modificări în conturile de capital".
- **Nonindexarea scutirii personale**, în perioada în care valoarea inflației are valorile maxime din regiune, nu este o măsură orientată către populație. Înțelegem că efortul financiar din partea Ministerului pentru a oferi o astfel de indexare va fi unul considerabil, totuși ar arăta un suport cu adevărat important pentru oameni, în special, pentru cei încadrați în muncă. De asemenea, considerăm necesară restabilirea scutirii personale si pentru persoanele ce înregistrează venitul mai mare de 360 mii, deoarece este un drept general de venit neimpozabil, care ar trebui să respecte principiul echității fiscale.
- **Oferirea posibilității de deducere/nonimpozitare a ajutoarelor oferite în perioada rece a anului de către angajatori.** În contextul crizei economice cu care se confruntă Republica Moldova (inflația galopantă, criza resurselor energetice și creșterea prețurilor la electricitate și gaz), membrii comunităților ce le reprezentăm analizează posibilitățile acordării angajaților ajutoarelor materiale, în expresie bănească sau în natură

A.P."Camera de Comerț Americană din Moldova"
Nr. 3678, cod fiscal 1009620002440
str. Pușkin 45B, Chișinău,Moldova, MD-2005
+373 22 211 781 /fax/ +373 22 211 782
info@amcham.md / www.amcham.md

(procurarea de lemn/cărbune centralizat) pentru perioada rece a anului 2022 - început de 2023. Salutăm inițiativa autorităților de alocare a ajutoarelor materiale neimpozabile pentru susținerea salariaților din sectorul bugetar în perioada rece a anului. Astfel, pentru respectarea principiului echității sociale, solicităm respectuos acordarea posibilității angajatorilor privați de a-și susține în mod similar angajații săi, cu oferirea unui sistem de deduceri aferent acestui exercițiu în mărime de până la un salariu mediu lunar pe economie prognozat și aprobat de Guvern. Totodată, solicităm respectuos acceptarea scutirii acestor ajutoare materiale de impozitele salariale pentru angajat: impozit pe venit, primele de asigurare obligatorie de asistență medicală și contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii. Pentru mai multe detalii, vedeți scrisoarea de poziție comună a AmCham, FIA și EBA vizavi de acest subiect.

- **Primele medicale facultative.** Potrivit art.24 alin.(20) din Codul fiscal, se permite deducerea cheltuielilor anuale suportate de angajator pentru primele de asigurare facultativă de asistenţă medicală ale angajatului în mărime de până la 50% din prima de asigurare obligatorie de asistenţă medicală calculată în sumă fixă în valoare absolută, stabilită pentru categoriile de plătitori prevăzute în anexa nr.2 la Legea nr.1593-XV din 26 decembrie 2002, pe anul respectiv. Pentru anul 2021, valoarea respectivă constituie 4056 lei, ceea ce înseamnă că, la moment, spre deducere se permite o valoare de 2028 lei. Anterior, comunitatea AmCham a prezentat propunerea dată și a primit suportul Ministerului Finanțelor, fapt pentru care ținem să reiterăm încă o dată competența profesională a Ministerului și capacitatea de a discerne inițiative într-adevăr bune venite din partea businessului și de a le susține, deoarece aceasta a fost votată de Guvern, dar nu a ajuns în textul final al legii. În baza informațiilor furnizate de operatorii din piață în domeniul asigurărilor, aprox. 90% din respectiva categorie de asigurare facultativă este valorificată, banii respectivi fiind compensați personalului medical și spitalelor. De fapt, o astfel de valorificare arată că decizia unei persoane asigurare obligatoriu ce are și o poliță de medicală facultativă este în favoarea valorificării, în primul rând, a celei facultative, ceea ce, în mod evident, economisește resursele statului în ceea ce ține de efortul de a face față necesităților medicale ale populației. Toate acestea au loc pe fonul resurselor suplimentare ce vin în buget sub formă de impozite și taxe din salariile angajaților antrenați în gestionarea și promovarea acestora. În corespondența anterioară am menționat și faptul că, la nivel internațional, nu se impozitează primele achitate de către angajator pentru angajatul lui în valoare de până la 1200 EUR/an în Macedonia, 400 EUR/an – în Romania; 1/6 din venitul brut anual al angajatului – în Cipru și 10% din venitul brut anual al angajatului – în Bulgaria. Astfel, considerăm important ca efortul legat de promovarea deducerii integrale a valorii poliței medicale facultative, sau, cel puțin, în limita a 100% din prima de asigurare obligatorie de asistenţă medicală calculată în sumă fixă în valoare absolută, stabilită pentru categoriile de plătitori prevăzute în anexa nr.2 la Legea nr.1593- XV din 26 decembrie 2002, pe anul respectiv urmează a fi reluat și promovat în calitate de prioritate, pornind de la situația de win-win ce rezultă din implementarea acestuia. Respectiv, propunem acordarea posibilității de deducere a valorii întregi (4056 lei) sau la valoarea de 50% din valoarea salariului mediu pe economie (9900 lei*50%). De asemenea, se propune examinarea posibilității de deducere a echivalentului acestei valori direct către prestatorii serviciilor medicale facultative.
- **Provizioane în asigurări.** În propunerile înaintate, am atras atenția și asupra necesității provizionării activității de asigurări, similar celor ce se realizează în alte componente a industriei financiare. Companiile de asigurări în cadrul activității sale profesionale pe o piața reglementată înregistrează o serie de creanțe specifice, precum: creanțe referitoare la primele neîncasate de la asigurați; creanțe referitoare la primele neîncasate de la intermediari; creanțe referitoare la reasigurări; creanțe referitoare la regresele înaintate; creanțe referitoare la plasamente prin intermediului împrumuturilor acordate. Coroborând prevederile art. 6 (Definiții) Legea privind piața de capital nr. 171 din 11.07.2012 și art. 5 (Modul de ținere a contabilității și de aplicare a standardelor de contabilitate) alin. (4) Legea contabilității și raportării financiare nr. 287 din

A.P."Camera de Comerț Americană din Moldova"
Nr. 3678, cod fiscal 1009620002440
str. Pușkin 45B, Chișinău,Moldova, MD-2005
+373 22 211 781 /fax/ +373 22 211 782
info@amcham.md / www.amcham.md

15.12.2017, societățile de asigurări țin contabilitatea în partidă dublă și întocmesc situații financiare conform IFRS. Astfel, societățile de asigurări aplică, inter alia, Standardul Internațional de Raportare Financiară 9 „Instrumente financiare" (în continuare IFRS 9), respectiv Standardul Internațional de Contabilitate 39 „Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare", în baza Ordinului Ministerului Finanțelor nr. 44 din 01.04.2013 privind acceptarea și publicarea Standardelor Internaționale de Raportare Financiară. Conform Notei Informative a IFRS 9, deținut de IFRS Foundation[1], deprecierea activelor financiare se recunoaște de îndată ce un instrument financiar este inițiat sau cumpărat, pierderile de credit anticipate pe 12 luni sunt recunoscute în contul de profit și pierdere, respectiv se provizionează. În documentul de analiză „Reserves, Provisions and Liabilities"[2] dezvoltat în cadrul grupului de lucru al Comisiei Uniunii Europene privind elaborarea directivei privind o bază fiscală consolidată comună a societăților, se menționează că în majoritatea, dacă nu toate statele membre, există reguli care să permită o deducere fiscală pentru provizioanele constituite drept rezultat al creanțelor derivate din comercializarea bunurilor/serviciilor cu plata în rate. Dincolo de acest principiu general, există multe modalități de punerea în aplicare a acestei politici. De exemplu, provizionul poate fi dedus numai dacă au fost inițiate acțiuni legale împotriva debitorului; sau, doar provizioanele constituite pentru creanțe îndoielnice; sau provizioane în limita unui cuantum procentual din valoarea totală a creanțelor; sau plafonul de deductibilitate al provizioanelor se calculează drept cuantum procentual reieșind din experiența anterioară a contribuabilului sau pe baza mediei din industrie. Conform „Worldwide Tax Summaries 2017/18"[3], PwC Europa, în țări precum Austria, Germania, Italia, Liechtenstein, Luxembourg, Norvegia, Olanda, Regatul Unit, Slovenia au fost identificate dispoziții ce oferă dreptul companiilor de deducere a provizioanelor pentru deprecierea creanțelor în limita unui cuantum procentual din valoarea totală a creanțelor/vânzărilor. Astfel, propunem uniformizarea abordărilor în ceea ce ține de provizioanele din domeniul financiar și optarea fie pentru deducerea provizioanelor în baza modului stabilit instituţiilor financiare (în baza IFRS), fie organizaţiilor de microfinanţare şi/sau persoanelor care practică activitatea de leasing financiar (provizioanelor destinate acoperirii eventualelor pierderi ce ţin de nerestituirea împrumuturilor şi neachitarea dobânzilor aferente, care se determină conform regulamentelor Comisiei Naţionale a Pieţei Financiare, iar provizioanelor destinate acoperirii creanţelor ce ţin de nerecuperarea ratelor şi neachitarea dobânzilor de leasing în mărime de până la 5% din soldul mediu anual al creanţelor aferente contractelor de leasing, dacă aceste creanţe sunt datorate de o persoană care nu este afiliată contribuabilului). Anterior, prin scrisoarea AmCham Nr. 61 din 28 aprilie 2021, comunitatea a atras atenție la existența problemei date pentru piața serviciilor de asigurare.

- **Cheltuieli (campanii) promoționale.** În contextul politicii existente și a planului de acțiuni "Moldova fără numerar" al Guvernului Republicii Moldova privind diminuarea circuitului de cash în economia națională și a promovării decontărilor prin virament, mediul de afaceri de rând cu sistemul bancar sunt cei mai buni promotori ai decontărilor fără numerar. Rezonând cu planul acțiuni al Guvernului, mediul de afaceri lansează numeroase campanii promoționale, menite să promoveze cardurile bancare și achitările prin intermediul acestora. În acest context, noțiunea de "Campanie Promoțională" stabilită la articolul 5 din Codul Fiscal nu mai satisface acele programe elaborate de către mediul de afaceri în vederea promovării vânzărilor și achitărilor fără numerar. Suplimentar, noțiunea actuală cuprinde și componenta de jocuri de noroc și loterii, care în Codul Fiscal au un regim separat de impozitare și suplimentar acestea nu întrunesc scopul promovării vânzărilor. În acest context, am analizat experiența României, pe care o considerăm una oportună și corectă și am constatat că campaniile promoționale nu sunt limitate în timp și reprezintă acțiuni

[1] https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-9-financial-instruments/
[2] https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/docs/body/cctbwp6reservesfinal_en.pdf; 2005
[3] https://www.pwc.com/gx/en/tax/corporate-tax/worldwide-tax-summaries/pwc-worldwide-tax-summaries-corporate-taxes-2017-18-europe.pdf

A.P."Camera de Comerț Americană din Moldova"
Nr. 3678, cod fiscal 1009620002440
str. Pușkin 45B, Chișinău,Moldova, MD-2005
+373 22 211 781 /fax/ +373 22 211 782
info@amcham.md / www.amcham.md

de promovarea produselor/serviciilor ca urmare a practicilor comerciale implementate de contribuabil. În această ordine de idei, propunem să fie modificată noțiunea de campanie promoțională, după cum urmează:

"Campanie promoțională - modalitate de promovare a vînzărilor prin organizarea de concursuri cu scopul promovării vânzărilor, anunţate public, cu acordarea de cadouri, premii, cashback, bonusuri sau alte cîştiguri ca urmare a practicilor comerciale impementate de contribuabil"

- **Eliminarea concurenței neloiale între băncile și societățile de plată, societățile emitente de monedă electronică**. Lipsa concurenței nu permite micșorarea comisioanelor la tranzacții din domeniul e- comerț. Astfel, se propune operarea următoarelor modificări:
    - pentru utilizarea identică a documentelor primare la prestarea serviciilor financiare, în Legea 287/2017 se propune următoarea redacție art. 12 alin (1) lit. b) din legea citată: " b) prestării serviciilor, cu excepţia serviciilor financiare prestate de către băncile, societățile de plată, societățile emitente de monedă electronică, organizațiile de creditare nebancară, asociațiile de economii şi împrumut;"
    - pentru deschiderea conturilor în bănci nerezidente, în Legea privind reglementarea valutară 62/2008 se propune în art 13, alineatul (5) lit a) după textul "băncile licențiate" se completează cu "și/sau prestatori de servicii de plată nebancari rezidenţi"
- **Reglementarea regimului de impozitare a plaților pe bază de acțiuni ("stock option (incentive) plan")**, includerea atât noțiunii în art.5, cât și a regimului de impozitare la art.20,40 și 42. Reglementarea subiectului sus-menționat nu poate fi amânată pe alt termen, deoarece deja există în RM contribuabili, care aplică acest instrument, preluat din practica internațională, și mai corect ar fi reglementarea prin acte legislative, decât acordarea răspunsurilor individuale de către Ministerul Finanțelor la solicitarea contribuabililor.
- **Asigurarea socială a profesiei juridice.** Pornind de la faptul că cota progresivă introdusă persoanelor fizice se referă și la profesiile juridice, considerăm judicios revizuirea contribuției sociale obligatorii achitate de aceștia. Astfel, se propune ajustarea anexei nr. 1 a Legii nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 1–4, art. 2), și a Legii bugetului asigurărilor sociale de stat, conform modului prevăzut în anexă.
- **Excluderea interpretării cadrului normativ de către organele de control asupra unor activități sau acțiuni ale comunității de afaceri care nu s-au soldat cu prejudicii bugetului public național sau de orice alt tip de prejudiciu.** Ca urmare a acțiunilor organelor fiscale din acest an, s-a constatat o interpretare contestabilă pe dimensiunea normelor din Codul fiscal, în speță, în partea ce ține de prezența/forma datei de fabricație a produselor de tutun. Respectiv, chiar dacă data fabricării (inclusiv ora fabricării) a fost prezentă pe pachetele de produse din tutun într-un alt format decât cel specificat, amenda ar urma să se aplice pe lipsa datei de fabricare și nu pe necorectitudinea formatului datei fabricării. Data fabricării rămâne să prezinte interes exclusiv în vederea asigurării trasabilității țigaretelor, opinie confirmată prin faptul că aceasta este reglementată exclusiv ca element de asigurare a trasabilității – prin referința ei în art. 20 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 278/2007. Respectiv, este nevoie de a se exclude din art. 7^1 al Legii 1054 și art. 2621 din Codul Fiscal punctele ce țin de aplicarea datei de producere în format de 6 cifre digitale pentru că această normă poate fi găsită în art. 20 Legea 278 privind controlul tutunului.
- **Stimularea securității energetice.** Ponderea costului investiției e în echipamente, ci nu în lucrări. Aceasta a și impus necesitatea de a interveni cu propunere de modificare a pct. 30) art. 103 Cod fiscal. Totodată, ținând cont de obiectivele de realizat către 2020, în ceea ce privește ponderea energiei regenerabile în consumul total brut de energie, pe de o parte, aprobarea de către Guvern la 04.07.2018 a capacitaților pentru energia regenerabila de minim 168 MW pe diferite tehnologii până în 2020, pe de altă parte, putem să facem următoarea estimare: Total investiții estimate pentru 168 MW – 376 mill euro, dintre care aprox.

A.P."Camera de Comerț Americană din Moldova"
Nr. 3678, cod fiscal 1009620002440
str. Pușkin 45B, Chișinău,Moldova, MD-2005
+373 22 211 781 /fax/ +373 22 211 782
info@amcham.md / www.amcham.md

75% reprezintă costul echipamentelor care vor fi importate. Adică baza impozabilă va fi de aprox. 282 mill euro sau 56 mill euro TVA supus vămuirii. De exemplu, pentru un proiect de 10 MW Eolian, TVA-ul supus vămuirii pentru turbine eoliene va fi de aprox. 2,3 mill euro. , aprox. 15% din valoarea investiției care trebuise plătiți pentru o afacere din care încasările vor veni in cel puțin 2 ani. Mai mult ca atât, finanțarea si prognoza cash-flow-ului va avea de suferit ținând cont de costurile foarte ridicate în raport cu TVA-ul supus vămuirii. 43 Pe de alta parte, așa cum am menționat trebuie de corelat și cu faptul că aceste echipamente se instalează pentru a produce energie electrică. Comercializarea energiei electrice este scutită de TVA4 . Prin urmare, 15% din valoarea investiției neputând fi compensată prin vânzarea bunului produs, or acest cost eventual fiind inclus în tariful către consumatorul final. Respectiv, solicităm **completarea alin.(1) pct. 30)** din Codul Fiscal, în măsura în care importul echipamentelor la fel să fie scutit de plata T.V.A., inclusiv în cazul companiilor de leasing ce vor opera cu acest utilaj în scopuri operaționale.

De asemenea, insistăm asupra prevederilor anterior înaintate prin scrisoarea de poziție ce ține de propunerile de politică fiscală pentru 2023, după cum urmează:

- ✓ **Scutirea de acciză a alcoolului denaturat conform Directivelor UE** (art.124, Anexa nr.1 la Titlul IV ACCIZELE Accize din Codul Fiscal);
- ✓ **Scutirea de TVA a mărfurilor autohtone returnate prin coletele poștale în cadrului comerțului electronic fără prezentarea certificatului emis de SFS care confirmă nerambursarea TVA;**
- ✓ **Eliminarea necesității prezentării confirmărilor semnate de cumpărători (electronic ori olograf) pentru produse electronice vândute prin rețeaua de internet și achitate prin intermediul cardurilor bancare ori sistemelor de plată internaționale de tip PayPal (există chargeback – soluție care orice client o poate aplica dacă acesta nu a primit softul ori serviciul din partea întreprinderii). Revederea taxei vamale pentru concentratele exotice importate pentru a asigura competitivitatea producătorului autohton de sucuri** (Legea nr. 172/2014 cu privire la Nomenclatura Combinată a mărfurilor a Republicii Moldova, cap. 24).
- ✓ **Revederea amenzilor disproporționate pentru nerespectarea de către titularul regimului vamal suspensiv indiferent** (art.231 alin.(5), propunerea la art.232);
- ✓ **Extinderea implementării Directivei 2011/64 până în 2030**, ceea ce va permite creșteri graduale și echilibrate ale accizelor, va exclude amplificarea comerțului ilegal cu produse din tutun în Moldova și va asigura venituri la bugetul de stat stabile și durabile. Mai multe detalii se prezintă în scrisoarea de poziție.

În cazul în care este nevoie de clarificări suplimentare, vă rugăm vă stăm la dispoziție pentru detalii, inclusiv în cadrul unei eventuale ședințe. AmCham Moldova își poate asuma angajamentele ce țin de aspectele logistice ale unei astfel de întâlniri, dacă va fi cazul.

Vă rog să o considerați pe Veronica Sirețeanu în calitate de persoană de contact din partea AmCham Moldova (veronicasireteanu@amcham.md) pentru ulterioara interacțiune la acest subiect.

Vă mulțumim pentru colaborare și vă îndemnăm să ne contactați pentru orice informații adiționale.

Cu respect,

Mila Malairău

Director Executiv
A.P. „Camera de Comerț Americană din Moldova”

Document semnat electronic. Pentru verificarea semnăturii a se accesa: https://msign.gov.md

A.P."Camera de Comerț Americană din Moldova"
Nr. 3678, cod fiscal 1009620002440
str. Pușkin 45B, Chișinău,Moldova, MD-2005
+373 22 211 781 /fax/ +373 22 211 782
info@amcham.md / www.amcham.md

ANEXĂ

Art. I. – Anexa nr. 1 a Legii nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 1–4, art. 2), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Poziția 1.6[1] va avea următorul cuprins:

„

1.6[1]. Liber-profesioniștii ce practică activitate în sectorul justiției, ale căror venituri anuale în anul fiscal precedent **depășesc** cuantumul a 12 salarii medii lunare pe economie în anul respectiv, cu excepția pensionarilor, persoanelor cu dizabilități, precum şi a persoanelor care se încadrează în categoriile de plătitori prevăzute la pct.1.1–1.6	Taxa fixă în conformitate cu legea bugetului asigurărilor sociale de stat anuală	Lunar, câte 1/12 din suma anuală, până la data de 25 a lunii următoare lunii de gestiune	Toate tipurile de prestații de asigurări sociale de stat

”;

2. Se completează cu poziția 1.6[2] care va avea următorul cuprins:

„

1.6[2]. Liber-profesioniștii ce practică activitate în sectorul justiției, ale căror venituri anuale în anul fiscal precedent **nu depășesc** cuantumul a 12 salarii medii lunare pe economie în anul respectiv, cu excepția pensionarilor, persoanelor cu dizabilități, precum şi a persoanelor care se încadrează în categoriile de plătitori prevăzute la pct.1.1–1.6	Taxa fixă în conformitate cu legea bugetului asigurărilor sociale de stat anuală	Lunar, câte 1/12 din suma anuală, până la data de 25 a lunii următoare lunii de gestiune	Pensia pentru limită de vârstă şi ajutorul de deces

”.

Art. II. – (1) Prin derogare de la prevederile art. 56 alin. (2) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, prezenta lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2023.
(2) Guvernul, în termen de 30 de zile de la data publicării prezentei legi, va aduce actele sale normative în concordanţă cu aceasta.

L E G E A
bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023

Art.3. – (1) Contribuția de asigurări sociale de stat obligatorii în sumă fixă anuală (taxa fixă anuală) calculată pentru plătitorii specificați la pct.1.6, 1.6[2], 1.7 şi 1.8 din anexa nr.1 la Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale se stabilește în mărime de **12838 de lei**.

(2) Contribuția de asigurări sociale de stat obligatorii în sumă fixă anuală (taxa fixă anuală) calculată pentru plătitorii specificați la pct.1.6[1] din anexa nr.1 la Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale se stabilește în mărime de **24255 de lei**.

Art. ___. (1) Prin derogare de la prevederile art. 56 alin. (2) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, prezenta lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2023.
(2) Guvernul, în termen de 30 de zile de la data publicării prezentei legi, va aduce actele sale normative în concordanţă cu aceasta.